

Prípady z praxe – monezióza oviec

MVDr. Anna Supuková, MVDr. Peter Supuka, VETSERVIS, s.r.o., Nitra, e-mail: anna.supukova@gmail.com

V uplynulom roku 2011 nás prekvapili dva zaujímavé prípady výskytu parazitov v dvoch úplne odlišných chovoch oviec na Východnom Slovensku.

Prvý prípad sa vyskytol u drobnochovateľky, ktorá si priniesla jedného barana a dve jarky plemena quesantská ovca. Počas karantény sa u týchto mladých jedincov vyskytla mierna hnačka a ovce začali strácať na kondícii. Pri klinickom vyšetrení sme spozorovali v truse bielo-priesvitné články dospelej formy pásomnice. Pri koprológickom vyšetrení trusu sa potvrdila prítomnosť vajíčok *Moniezia expansa*, ktorá spôsobuje v chovoch oviec značné problémy.

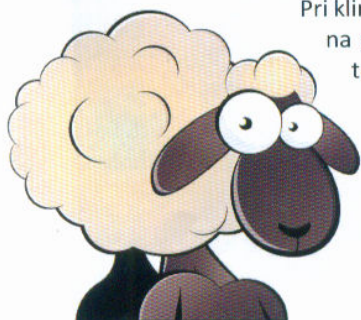
Za liek prvej voľby sme zvolili prípravok na báze benzimidazolu – Aldifal 2,5 % s perorálnym spôsobom podania. Najväčším problémom je však účinná očista pasienku, v tomto prípade ovocného sadu. Keďže išlo o zvieratá v karanténe ich priestor na pohyb bol limitovaný ohradníkom, ktorý bol dôkladne vyčistený a vydezinfikovaný neostomosanom.

Druhým prípadom bol veľkochov oviec v podtatranskej oblasti. Išlo o chov zameraný na produkciu mlieka a jahniat na výkrm. V chove sa nachádzalo v čase prvej návštevy 650 kusov oviec a 50 kusov mladých jariek. Do chovu sme boli prizvaní z dôvodu zvýšeného chradnutia končiaceho úhynom veľkého počtu mladých jariek.

Podľa anamnézy popísanej chovateľom sa u pôvodne pekných jahniat – jariek, vybratých na ďalší chov, objavuje vo veku 3–5 mesiacov zvýšený výskyt vychudnutých jedincov, ktoré majú výraznú anorexiu a po približne mesiaci chradnutia hynú. Za rovnakých príznakov uhynulo v priebehu júla- augusta 2011 40 % mladých jariek.

Pri klinickej prehliadke, odbere vzoriek na parazitologické vyšetrenie boli v truse pozorované rovnaké články pásomnic ako v prvom prípade.

No najzaujímavejší bol koprológický nález, ktorý potvrdil okrem *Moniezia expansa* množstvo ďalších druhov endoparazitov.

Nález	číslo vzorky	množstvo
<i>Eimeria</i> spp.	1,2,3,4,5	++ až +++
<i>Nematodirus</i> spp.	1,2,4,5	+ až ++
<i>Strongyloides papillosus</i>	1,2,4,5	+
<i>Moniezia</i> spp.	1,2,5	++ až +++
<i>Chabertia ovina</i>	1,2,3,4,5	+ až +++
<i>Oesophagostomum</i> spp.	2,3	+ až ++
<i>Trichuris</i> spp.	2,4,5	+

Doterajšia prevencia a liečba parazitóz v chove pozostávala z podávania liečiv na báze ivermectinu jedenkrát ročne. Tento spôsob ochrany chovu sa však ukázal ako nedostatočný, tak sme zvolili liečivo na báze albendazolu 2,5% a v dávke 4 ml lieku na 10 kg ž. hm. Prísny perorálny spôsobom bolo preliečené celé stádo oviec a kôz a zároveň bola liečba vykonaná aj u pastierskych psov a u ošetrojúceho personálu. Celá liečba bola zopakovaná o 3 týždne a u mladých jariek bol podaný aj prípravok na báze toltrazurilu.

V celom stáde bola zahájená podporná liečba na zlepšenie celkového zdravotného stavu a zvýšenia imunity pozostávajúca z podávania Progalu (*Lactobacillus casei*) v dávke 5 g na kus a deň po dobu 21 dní a prípravku Carnifarm sol. v dávke 1 ml na 5 kg ž. hm. Priestory ustajňovacieho zariadenia boli dôkladne vyčistené a chemicky vydezinfikované.

V priebehu mesiaca sa zdravotný stav stáda výrazne zlepšil a mladé jarky sa dostali do dobrej kondície. Najväčší problém je s asanáciou a očistou trvalých trávnych porastov. *Moniezia* potrebuje pre svoj vývin medzihostiteľa, ktorým sú malé zemné roztoče *Oribatidae* spp. s veľkosťou 1 mm prežívajúce na pasienkoch až 18 mesiacov. Najideálnejším spôsobom pri eliminácii ochorenia je dôkladná úprava pasienkov, možnosť striedania pastvísk a zamedzenie vstupu voľne žijúcich prežúvavcov na pasienky. Keďže takáto možnosť je málo pravdepodobná, najlepšou ochranou chovu je pravidelná cielená antiparazitická liečba minimálne dva krát do roka, s následnou kontrolou účinnosti (laboratórne vyšetrenie).